

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Dombi Sándor ügyvéd (3535 Miskolc, Berkenye u. 5.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a KOSSUTH HOLDING Válságkezelő és Felszámoló Rt. (mint felszámoló) megbízásából eljáró Dr. Dunai Sándor ügyvéd (1118 Budapest, Pecz Samu u. 4. fszt/2.) által képviselt I.rendű alperes neve (I.r. alperes címe) alperes ellen, vállalkozási szerződésből eredő elszámolás iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2005. július 12. napján meghozott (a 2005. szeptember 1-jén hozott 85. sorszámú jogerős végzéssel kijavított) 10.G.40.145/2000/81. számú ítélete ellen, a felperes részéről 84. sorszám alatt benyújtott - kiegészített - fellebbezés folytán a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság Pfv..... számú végzése alapján megismételt eljárásban a 2007. május 23-án megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti. A fellebbezett részét pedig részben akként változtatja meg, hogy a felperes által az alperesnek 15 napon belül megfizetendő marasztalási főösszeget 13 781 455 (Tizenhárommillió-hétszáznyolcvanegyezer-négyszázötvenöt) Ft-ra, a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú részperköltséget pedig 1 000 000 (Egymillió) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az ítélet fellebbezett részét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felek maguk kötelesek viselni a saját másodfokú- és felülvizsgálati eljárásbeli perköltségeiket.

A feljegyzett felülvizsgálati illetékből az Állam javára a felperes 1 599 900 (Egymillió-ötszázkilencvenkilencezer-kilencszáz) Ft-ot, az alperes pedig 591 700 (Ötszázkilencvenegyezer-hétszáz) Ft-ot köteles megfizetni, külön felhívásra.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felek közötti elszámolási vita az 1998. június 21-én létrejött, többször módosított vállalkozási szerződésből eredt. A szerződés tárgya a megbízó felperes tulajdonát képező ingatlan épületegyüttes kivitelezésének folytatása volt, amelyen belül az alperes vállalta 11 lakás befejezését és az ingatlan épület homlokzatának, tetőfedésének, bádогоzásának átépítését 166 500 000 Ft módosított vállalkozói díj ellenében, a lakások esetében 1999. december 15-i, a további munkáknál pedig 2000. január 15. befejezési határidővel. A felek között létrejött egy másik szerződés is 1999. január 7-én, amelyben a felperes vállalta az

alperes részére a kivitelezési munkákkal összefüggő koordinációs tevékenység elvégzését, 18 100 000 Ft + Áfa díj ellenében. Az épület műszaki átadás-átvétele 2000. április 12-én megkezdődött és április 20-án befejeződött. Az alperes az egyes munkarészek elvégzését követően részszámlákat, majd végszámlát bocsátott ki, amelyek kiegyenlítése csak részben történt meg.

A felperes a módosított kereseti kérelmében a koordinációs tevékenységéért járó ki nem egyenlített 6 425 000 Ft díjának, továbbá az alperes hibás teljesítése miatt igényelt díjleszállítás és kártérítés iránti követelésének megfizetésére kérte kötelezni az alperest olyan módon, hogy a felek közötti elszámolásra ezek figyelembevételével kerüljön sor. Emellett az elszámolás keretében érvényesített követelése volt a felperesnek az alperessel szemben 24 221 359 Ft megfizetése iránti igénye is, amelyet az építési területen meglévő építési anyagoknak az alperes által meg nem térített ellenértékeként követelt. 6 687 500 Ft-ot a felperes arra hivatkozással igényelt az alperestől, hogy az engedélyes tervek szerinti homlokzat kialakításához szükséges üvegfalazást az úgynevezett „Schüco” falat az alperes az épület homlokzatán nem készítette el, ezért azt más kivitelezővel kellett elkészíttetnie. További 5 617 874 Ft-ra pedig azon a címen tartott igényt, hogy az Zrt-től felvett 50 000 000 Ft hitelének visszafizetését az alperes késedelme miatt határidőre nem tudta teljesíteni, amelyből eredően átütemezési költsége „a hiteltörlesztésre fordítható bevételének elmaradása miatt pedig 1999. év IV. negyedévéől 2000. év II. negyedévéig többletkamat-költsége keletkezett.

Az alperes ellenkérelme a felperes teljes keresetének elutasítására irányult, ugyanakkor az alperes 84 878 153 Ft vállalkozói díj, pótmunkadíj és azok kamatai megfizetése iránt viszontkeresetet terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság a kijavított ítéletében a felperest arra kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 35 208 255 Ft-ot, valamint annak 2000. április 20-tól a kiegyenlítésig járó késedelmi kamatát, ezt meghaladóan pedig a keresetet is, és a viszontkeresetet is elutasította.

A Debreceni Ítéltábla, mint a felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a 2006. április 26-án meghozott számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperes marasztalásának főösszegét 20 468 955 Ft-ra, a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú részperköltséget pedig 1 300 000 Ft-ra leszállította. Ezt az ítéletet - a felperes felülvizsgálati kérelme alapján - a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság a 2007. január 18-án hozottszámú végzésével hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet annak megállapításával találta jogszabálysértőnek, hogy a másodfokú bíróság a 6 687 500 Ft-os felperesi igény elbírálása során nem tisztázta e felperesi követelés pontos jogcímét, illetőleg nem állapította meg az e követeléssel összefüggő vita eldöntéséhez szükséges tényállást. Ugyancsak a tényállás tisztázatlansága miatt állapította meg a Legfelsőbb Bíróság a hitelszerződés átütemezéséből eredő kártérítési igény elutasítására vonatkozó döntés jogszabálysértő voltát is.

A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatában adott iránymutatás szerint az másodfokú bíróságnak az új eljárása során elsősorban azt kellett a felperes felhívásával tisztáznia,

hogya a homlokzati üvegfallal összefüggő követelése általa már kifizetett, de el nem végzett munka díja-e, vagy azt valóban kártérítési igényként követelte. A továbbiakban pedig a kereseti kérelem tisztázott jogcímétől függően kellett döntenie a bizonyítási eljárás esetleges kiegészítése tárgyában. A hitellel összefüggő felperesi igény elbírálásához pedig a Legfelsőbb Bíróság azt írta elő a másodfokú bíróság számára, hogy adja meg a lehetőséget az alperesnek arra, hogy a késedelem alól magát kimentse. Ha pedig az nem vezetne eredményre, a felperest hívja fel a késedelemmel érintett időszakra vonatkozóan állított kárának bizonyítására.

A megismételt másodfokú eljárásban a felperes az eljárás során eddig tett nyilatkozatait az engedélyes tervek szerinti homlokzat kialakításához szükséges, az alperes által azonban nem vitásan el nem végzett „Schüco” fallal összefüggő 6 687 500 Ft összegű követelést illetően úgy pontosította, hogy azt az alperes által elvégzendő, de ténylegesen el nem végzett munka ellenértékéért kérte figyelembe venni, ezért a felek közötti elszámolási vitában az alperesnek járó vállalkozói díjat ezzel az összeggel is csökkenteni kérte. Arra az esetre azonban, ha az így megjelölt jogcímen a másodfokú bíróság ezt az igényét nem találja alaposnak, fenntartotta azt a kérelmét is, hogy a felek közötti elszámolás során a bíróság a 6 687 500 Ft összegű követelését az alperessel szembeni kártérítési igényként bírálja el. Továbbra is arra hivatkozott, hogy az alperes által nem teljesített ezt a munkát mással kellett elvégeztetnie, amely ténynek, valamint az azzal felmerült költségének igazolására a felperes a megismételt másodfokú eljárásban csatolta a munkát elvégző vállalkozóval megkötött vállalkozási szerződésének és az annak alapján kiállított számláinak másolatát.

A felperes a megismételt másodfokú eljárásban kiegészítette az eredetileg benyújtott fellebbezését az elsőfokú bíróság ítéletének az általa kötött bankhitel-szerződés átütemezése miatt felmerült többletköltségei megtérítése iránti kereseti kérelmét elutasító rendelkezését támadó részében is. Arra hivatkozott, hogy mivel az alperes késedelme miatt kényszerült a hitel átütemezésére, amely számára többletköltségeket okozott, a hitelátütemezési- és kamatköltségeit kártérítésként érvényesítheti az alperessel szemben. Állította, hogy a többletköltségek a hitelszerződés átütemezésével szükségképpen együtt jártak. Hivatkozott arra, hogy az alperes késedelme miatt az általa a hitelszerződésben vállalt lakásátadási határidők sem voltak tarthatók, amely miatt a lakások vételárához is késedelmesen jutott hozzá, ez okból pedig a banki hitelt is csak később tudta visszafizetni.

Az előterjesztett fellebbezés-kiegészítésében a felperes „a felülvizsgálati eljárásban az általa csatolt anyagleltárt is” a per anyagává kérte tenni. Emellett bizonyítási indítványt terjesztett elő **tanu1** tanúkenti kihallgatására is olyan módon, hogy e tanú kihallgatására az eljárás során már kihallgatott tanu2, tanu3, tanu4 ismételt kihallgatásával egyidejűleg kerüljön sor. Indítványozta továbbá a felperes, hogy „az anyagok tekintetében a tanúvallomáshoz képest a szakértői vélemény kiegészítése végett igazságügyi szakértőt” is rendeljen ki a másodfokú bíróság, amely bizonyítékok alapján az alperes által tőle átvett, és a vállalkozás teljesítése során felhasznált építési anyagok értékének felemelését kérte 24 221 359 Ft (a felülvizsgálati kérelmében megjelölt) összeggel.

Az alperes (a másodfokú eljárásban már előterjesztett, az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányuló fellebbezési ellenkérelmén kívüli) a megismételt másodfokú eljárásban újabb nyilatkozatot nem tett.

A fellebbezés részben alapos.

A felperes a megismételt másodfokú eljárásban kiegészített fellebbezésében sem vitatta az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének, a felek között elvégzett elszámolás keretében a javára elszámolt 44 491 498 Ft kijavított összegre vonatkozó megállapításait, illetőleg azok indokait. Ezt az összeget azonban három tétellel megnövelni kérte. Az alperes által átvett építési anyagok értékét az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított 11 528 249 Ft-on túl további 24 221 359 Ft-tal kérte felemelni. A javára elszámolandó értéket a Schüco fal el nem készítéséért 6 687 500 Ft-tal kérte felemelni, 5 617 874 Ft-ot pedig továbbra is kártérítésként követelt az alperestől a hitelszerződése átütemezéséből eredően.

Az alperes javára megállapított (a kérelmének megfelelően kijavított) 79 699 753 Ft összegű követelés megfelelőségét pedig a fellebbezésében azért vitatta, mert az elsőfokú bíróság - álláspontja szerint - három olyan tételt (11 805 053 Ft végösszegű pótmunkadíj-számlát és a 2 934 247 Ft és 3 696 375 Ft végösszegű kamatszámilákat) is elszámolt az alperes javára, amelyekre jogszerűen nem kerülhetett volna sor.

Az utóbbi fellebbezési kérelmét a felperes a megismételt másodfokú eljárás során sem változtatta meg. A jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem azonban az alperes javára megállapított elszámolási összegre, illetőleg annak részösszegeire nem vonatkozott. Ezért a Debreceni Ítéltábla e fellebbezési kérelmekkel összefüggésben a hatályon kívül helyezett ... számú ítéletében részletesen kifejtett jogi álláspontjától eltérő álláspont kialakítására és eltérő döntés meghozatalára a megismételt másodfokú eljárásban sem indokot, sem lehetőséget nem látott, a rendelkezésére álló változatlan peradatok alapján.

A Debreceni Ítéltábla ... számú ítéletében részletesen kifejtett indokok szerint a felperes fellebbezése alapos volt a 11 805 053 Ft összegű alperesi pótmunkára vonatkozó számlát illetően. Az alperes ugyanis a ingatlan épület átjárójában elkészített Schüco üvegfalat a felperes által kötött vállalkozási szerződés alapján az egyösszegű vállalkozói díjért köteles volt elkészíteni, azt tehát a D616/00. számú számlával pótmunkaként jogszerűen nem számlázhatta le a felperes felé. Ebből következően a felek egymással szembeni követeléseinek elszámolásakor az alperes javára a 11 805 053 Ft-ot - az elsőfokú bíróság megállapításától eltérően - nem lehetett figyelembe venni.

Az alperes D4142/2000. számú számlájával érvényesíteni kívánt 2 934 247 Ft összegű kamatkövetelés a felperes által 2000. július 17-én kiegyenlített 45 000 000 Ft számlatartozáshoz kötődött. A 2 934 247 Ft-ban megjelölt tőkésített kamatösszegnek az alperes javára történő figyelembevétele a jelen perbeli elszámolás során (az alperes javára történő) kétszeres elszámolást eredményezne. Ezért - eltérően az elsőfokú bíróság ítéletének megállapításaitól - a Debreceni Ítéltábla ezt az összeget is kihagyta az alperes javára elszámolható tételek köréből.

A 3 696 375 Ft összegű, D319/00. sorszámú, 2000. április 29-én esedékes késedelmi kamatszámla azonban a jelen perbeli elszámolást nem érintette. Ezért a felperes fellebbezését etekintetben a másodfokú bíróság alaptalannak találta.

A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozata szerint a Debreceni Ítéltábla ... számú ítélete nem volt jogszabálysértő az építési anyagok tárgyában hozott döntést illetően (4. oldal utolsó bekezdés). Ebből következően - a jogerős ítélet teljes terjedelemben történt hatályon kívül helyezése folytán - a felperes nem volt ugyan attól elzárva attól, hogy a megismételt másodfokú eljárásban a fellebbezését a be nem épített építőanyagok értékének elszámolása tárgyában hozott elsőfokú döntést támadó részében is kiegészítse, ennek keretében azonban a további bizonyítékai megjelölésére, illetve a további bizonyítási indítványai előterjesztésére csak a Pp. 235.§-ának rendelkezései szerint volt lehetősége.

A felperes a megismételt másodfokú eljárásban előterjesztett fellebbezés-kiegészítésében (az 5. sorszámú benyújtott „észrevétel”-ben) olyan, a felülvizsgálati eljárásban általa csatolt anyagleltárt kért a per anyagává tenni, amely korábban még nem állt az eljáró bíróságok rendelkezésére, ezért új bizonyítéknak minősült. Emellett a korábban még ki nem hallgatott **tanu1** tanúkénti kihallgatására tett új bizonyítási indítványt. A Pp. 235.§ (1) bekezdése szerint azonban a fellebbezésben új bizonyíték, illetve bizonyítási indítvány előterjesztésére csak akkor kerülhetett volna sor, ha a felperes egyidejűleg azt is igazolta volna, hogy az új bizonyíték csak az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a tudomására, emellett az új bizonyítékok figyelembe vételének további feltétele lenne az is, hogy azok - az elsőfokú bíróság részéről történt elbírálásuk esetén - a fellebbező felperesre kedvezőbb határozat hozatalát eredményezhették volna.

A felperes ugyanakkor a felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy a mellékleteként csatolt anyagleltár („jegyzőkönyvmelléklet az 1992. XII. hó 28-án őrzésre átadott építési anyagokról, amelyek az épülő MHB Rt. miskolci székházában található”) korábban a képviselőjében eljáró B.L. súlyos betegsége miatt nem áll rendelkezésére. Azt azonban a felperes semmivel nem támasztotta alá, de még csak nem is állította, hogy a hivatkozott okirati bizonyíték létezésének ténye csak az elsőfokú bíróság határozatának meghozatalát követően jutott a tudomására. Ilyen körülmények között pedig a felperes részéről a megismételt másodfokú eljárásban „a per anyagává tenni kért” anyagkimutatást a Pp. 235.§ (1) bekezdése szerint a Debreceni Ítéltábla mint bizonyítékot már nem vehette figyelembe.

Ugyanezen indok alapján nem volt törvényes lehetőség a **tanu1** tanúkihallgatására irányuló bizonyítási indítvány teljesítésére sem. Az ugyan a perbeli adatok alapján kétségtelenül megállapítható, hogy a felperes bizonyítási indítványa ellenére az elsőfokú bíróság **tanu1-t** tanúként nem hallgatta ki, hanem az első fokon eljáró bíróságnak csupán a magát előzetesen kimentő tanú telefonon tett nyilatkozatát ismertetve a tárgyaláson, a felperesnek ez a bizonyítási indítványa azonban a Pp.235.§ (1) bekezdése szerint mégsem volt teljesíthető, mivel fel sem merült, hogy a tanú új bizonyítékként felhasználni kívánt ismereteiről a felperes csak az elsőfokú bíróság határozata meghozatalát követően szerzett tudomást, az elsőfokú tárgyalás berekesztése előtt pedig (a 80. sorszámú jegyzőkönyvben) a felperes további bizonyítási indítványt már nem terjesztett elő. A tárgyaláson meg nem jelent **tanu1** ismételt megidézését, illetőleg e célból a tárgyalás elhalasztását nem kérte. A Pp. 235.§ (1) bekezdése szerint pedig - az utólagos tudomásszerzés esetén kívül - a

felperesnek a fellebbezésben az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására még akkor sem volt jogszabályi lehetősége, ha az az elsőfokú bírósági ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztására irányult, tekintettel arra, hogy a jelen esetben a Pp. 141.§ (6) bekezdésében foglaltakat is alkalmazni kellett. Ez pedig azt jelentette, hogy a fellebbezési eljárásban már nem lehetett a felperesnek olyan bizonyítékra hivatkoznia, amelynek beszerzését az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül mellőzte, illetőleg a Pp. 141.§ (6) bekezdése alapján nem vett figyelembe. A 2005. július 6-án megtartott tárgyaláson pedig a felperes jogi képviselője a **tanu1** tanú kihallgatására irányuló bizonyítási indítványa eredménytelenségének ismeretében olyan nyilatkozatot tett, hogy nincs további bizonyítási indítványa, ítélet meghozatalát kéri. Bizonyítási indítvány hiányában pedig az elsőfokú bíróság jogszabálysértő mulasztása nem állapítható meg.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla elutasította a felperesnek a megismételt másodfokú eljárásban előterjesztett, tanúk kihallgatására irányuló bizonyítási indítványát, mivel az annak során beszerzett új bizonyítékokat a Pp. 235.§-ának (1) bekezdése alapján a fellebbezés elbírálásakor figyelembe venni nem lehetett volna. Ebből következően a másodfokú eljárásban az építési területen meglévő építőanyagok ellenértékének megtérítésére vonatkozó kereseti kérelem tárgyában az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására törvényes lehetőség már nem volt. Az irányadó tényállás alapulvételével pedig megalapozott volt az elsőfokú bíróságnak az ezzel összefüggő kereseti kérelmet részben elutasító az az ítéleti döntése, hogy az alperes terhére ezen a címen csak 11 528 249 Ft számolható el, a felperes által követelt 35 749 608 Ft-tal szemben. Az ezt a döntést helybenhagyó számú másodfokú határozatra vonatkozóan pedig a Legfelsőbb Bíróság megállapítása is az volt, hogy - a rendelkezésre álló adatok alapján - a Debreceni Ítéltábla ítélete ebben a részében nem volt törvénytörő.

Megalapozottnak találta ugyanakkor a Debreceni Ítéltábla a megismételt eljárásban a felperesnek azt a fellebbezési állítását, hogy a peres felek közötti elszámolási vitában az elsőfokú bíróság a homlokzati üvegfallal összefüggésben az alperes javára olyan munkáért számolt el díjat, amelyet az alperes nem vitásan nem végzett el, noha az a szerződésből eredő kötelezettsége lett volna a kikötött egyösszegű vállalkozói díj ellenében.

Nem volt vitás a peres felek között, hogy az alperes a felperes felé három részszámlát és egy végszámlát állított ki, amelyekkel a teljes, 166 500 000 Ft összegű (módosított) vállalkozói díjat kiszámlázta. Az alperes sem az első-, sem a másodfokú eljárás során nem tette vitássá a felperesnek azt az állítását, amely szerint az alperes a D616/00. sorszámú pótmunkadíjat és őrzési díjat kiszámlázó, illetőleg a D615/00. sorszámú végszámláját egyaránt azzal a kifogással küldte vissza, hogy azokat azért nem egyenlíti ki, mert a Schüco fal elkészítése az alperes szerződésben vállalt kötelezettsége volt. Az alperes a per során - azon túl, hogy elismerte a homlokzat kialakításához szükséges üvegfalazási munka elvégzésének hiányát - nem tette vitássá (és nem is cáfolta meg) a felperesnek a perben tett azt az állítását sem, hogy a felperes részéről visszaküldött végszámlája az el nem készült Schüco falra eső vállalkozói díjat is tartalmazta. Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletében a felek elszámolási vitájában a D615/00. jelű, 6 368 304 Ft végösszegű számlát, annak ki nem egyenlítése miatt, az alperes javára a felperes által teljesítendő

kötelezettségként vette figyelembe. A Debreceni Ítéltábla a ... számú ítéletében már részletesen kifejtette (és fenntartja) azt a megállapítását, miszerint a felek közötti vállalkozási szerződés részévé tett engedélyes tervdokumentáció szerint az egységes homlokzat kialakításakor az alperesnek a ... utca felőli rész Schüco üvegfalazat kialakítását is el kellett volna végeznie a kikötött vállalkozói díj ellenében. Ez a munka azonban azt alperes részéről elmaradt. Ezért az alperes a vállalkozói díj arra eső részére az alperes nem tarthat igényt. A következőes bírósági gyakorlat szerint ugyanis az el nem végzett munkáért átalánydíjas szerződés esetén sem igényelhető díjazás, tehát a jogalap nélküli gazdagodás elkerülése érdekében az átalánydíj csökkenthető (Bírósági Határozatok című folyóiratban 1983. évben 411. sorszámon közzétett jogeset).

Mindezekből következően a felperes alappal hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy a felek közötti elszámolás során a szerződésben kikötött átalánydíjból az alperes által el nem készített Schüco falra eső részt az alperes javára ki nem egyenlített vállalkozói díjként jogszerűen elszámolni nem lehet. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az addig elvégzett munka ellenértékének hiányzó összegeként feltüntetett, valójában azonban az alperes részéről el nem végzett munkáért felszámított díjat tartalmazó D615/000. számú végszámla 6 368 304 Ft-os végösszegét is elszámolta az alperes javára, és ezáltal a felperest annak megfizetésére is kötelezte, az elszámolás egyenlegének összegében.

Dombi Sándor igazságügyi építész- és ingatlanforgalmi szakértő az elsőfokú bíróság által elfogadott (a felek részéről sem vitatott) szakértői véleményében ennek az el nem végzett munkának az ellenértékét 6 687 500 Ft-ban állapította meg. Mivel - az el nem végzett munkára tekintettel - a felek között kikötött átalánydíj ennek megfelelő összeggel csökkentendő, ezért a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét e részében megváltoztatta és az alperes járandóságaként megállapított (kijavítás utáni) 35 208 255 Ft összegű felperesi tartozást a fent írt, alaptalanul elszámolt tételek (11 805 053 Ft és 2 934 247 Ft) összegén túl ezzel az összeggel is csökkentette.

A Debreceni Ítéltábla a megismételt másodfokú eljárás eredményeként is megalapozatlannak találta a felperes fellebbezését az elsőfokú bíróság ítéletének a hitelszerződés átütemezéséből eredő kártérítési igényt elutasító döntésével összefüggésben.

A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatban adott iránymutatása szerint ugyanis e kereseti kérelem, mint kártérítési igény megalapozottságához is a felperes részéről annak bizonyítására lett volna szükség, hogy az alperes teljesítési késedelemben megnyilvánuló jogellenes magatartása és a felperesnél állított kár között fennáll az okozati összefüggés, továbbá annak bizonyítása is, hogy ténylegesen mennyi kár keletkezett. A felperes azonban e tények megállapításához szükséges bizonyítás érdekében az elsőfokú eljárás során már becsatolt a hitelszerződésére, annak átütemezésére vonatkozó szerződésein kívül a megismételt másodfokú eljárásban (a Debreceni Ítéltáblának a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatára hivatkozó külön felhívása ellenére) további bizonyítékokra nem hivatkozott. Ilyen körülmények között pedig a rendelkezésre álló peradatok alapján, a megismételt másodfokú eljárásban csak az volt megállapítható, hogy a felperes - a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatának megállapítása szerint - bizonyította az alperes teljesítési késedelemben megnyilvánuló jogellenes magatartását, azonban továbbra sem bizonyította kétséget kizáróan, hogy kifejezetten ez kényszerítette a hitelszerződés

átütemezésének kezdeményezésére, illetőleg közvetlenül ez az alperesi magatartás okozta azoknak a többletköltségeknek a keletkezését, amelyeknek kárként történő megtérítését az alperessel szemben igényelte. Az, hogy etekintetben a pernyertesség érdekében a bizonyítási kötelezettség a Pp. 164.§ (1) bekezdése szerint a felperest terhelte, a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatának a megismételt eljárásra adott iránymutatása alapján nem lehetett kétséges. Ahhoz sem férhetett kétség, hogy a felperes által e körben eddig szolgáltatott - és a megismételt másodfokú eljárásban a Debreceni Ítéltábla felhívása ellenére ki nem egészített - bizonyítékok az alperes kártérítési felelősségének megállapításához nem voltak elegendőek. Ellenkező esetben ugyanis nem lett volna akadálya annak, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet etekintetben megváltoztató döntést hozzon. A Legfelsőbb Bíróság azonban etekintetben (is) a tényállás tisztázását tartotta szükségesnek azzal az iránymutatással, hogy a megismételt eljárásban a hitellel összefüggő felperesi igény megalapozott elbírálásához az alperesnek meg kell adni a lehetőséget a késedelem alól való kimentésre, a felperest pedig fel kell hívni arra, hogy a késedelemmel érintett időszakra vonatkozó tényleges kárát bizonyítsa. A Debreceni Ítéltábla erre az iránymutatásra hivatkozással a felperes jogi képviselőjét a 2007. február 1-jén hozott 2. számú végzésével 15 napon belül történő nyilatkozattételre hívta fel. A felperes jogi képviselője által 2007. február 15-én átvett felhívás ellenére sem a megismételt másodfokú eljárásban tartott tárgyalást megelőzően, sem a tárgyaláson e körben a felperes újabb tényállítást nem tett, újabb bizonyítékokra nem hivatkozott. Ilyen körülmények között - annak ellenére, hogy az alperes tényként megállapíthatóan a 2000. január 15-re módosított átadási határidőt sem tartotta be - a késedelem pontos okát (a rendelkezésre álló adatok alapján) megnyugtatóan megállapítani jelenleg sem lehet.

Annak a kérdésnek a vizsgálata során pedig, hogy az alperes késedelemben esése és a felperes állított kárának bekövetkezése között az ok-okozati összefüggés kimutatható-e, nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, hogy a felek a szerződésüket még 1999. november 18-án is (a teljesítési határidő betarthatóságát érintően) jelentős mértékben módosították, mint ahogy azt sem, hogy a felek 2000. január 10-én (tehát az alperes állított károkozása idején) az alperes javára a felperes ingatlanán jelentős értékű jelzálogjogot alapítottak. Mindezeket figyelembe véve és együttesen értékelve továbbra sem volt minden kétséget kizáróan megállapítható az, hogy a felperes állított kárát kizárólag az alperes késedelme okozta, mivel ezt a felperes a megismételt eljárásban sem bizonyította. Ezért alaptalan volt a felperesnek a felek közötti elszámolás során az alperessel szembeni kártérítési igénye figyelmen kívül hagyását sérelmező fellebbezési hivatkozása.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság részéről az alperes javára figyelembe vett tételek közül a 11 805 053 Ft összegű pótmunka-számla, valamint a 2 934 247 Ft összegű késedelmi kamat-számla elszámolását, továbbá az alperes által el nem végzett munkához tartozó 6 687 500 Ft elszámolását megalapozatlannak találta. A felperes fellebbezésében megjelölt további három tételt azonban a Debreceni Ítéltábla a javára nem találta elszámolhatónak. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján akként változtatta meg, hogy az alperes járandóságaként megállapított (kijavítás utáni) 35 208 255 Ft összegű felperesi tartozást a három alaptalanul elszámolt

tétel összegével (11 805 053 Ft + 2 934 247 Ft + 6 687 500 Ft), tehát 21 426 800 Ft-tal csökkentette és így a felperes marasztalásának főösszegét a különbözetre, 13 781 455 Ft-ra, az általa fizetendő perköltséget 100 000 Ft-ra leszállította, az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezéseit pedig helybenhagyta.

A felperes fellebbezésének eredményeként ugyanis a pernyertesség-pervesztesség aránya a felperes javára változott. Ezért a másodfokú bíróság a felperes részéről az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét is leszállította, a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján. A felperes a fellebbezésében a saját marasztalását teljes mértékben mellőzni kérte, ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását az alperes 19 000 000 Ft megfizetésére kötelezésével kívánta elérni. A felperes fellebbezése tehát csak kisebb részben (mintegy 27%-ban) vezetett eredményre, így a felek az elsőfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból származó és „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, a jelen eljárásban még alkalmazandó 8/2002. (III.30.) IM. rendelet szerint megállapítható elsőfokú perköltségük e pernyertességi arány figyelembevételével való megtérítésére tarthattak igényt. A felperes e pernyertességi arány figyelembevételével tarthat igényt a másodfokú eljárásban felmerült 900 000 Ft fellebbezési eljárási illetékből és az ügyvédi munkadíjból származó (a 8/2002. (III.30.) IM. rendelet szerint megállapítható) költségei, valamint a felülvizsgálati eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból álló (a Legfelsőbb Bíróság által megállapított) perköltségei megtérítésére. A nagyobb arányban pernyertes alperest ugyan a másodfokú eljárásban arányosan több ügyvédi munkadíjból származó költség illetné meg, a felperes által lerótt eljárási illeték figyelembevételét követően azonban a felek javára megállapítható perköltségeket illetően számottevő különbség nem mutatkozik. Ezért a Debreceni Ítéltábla a Pp. 81.§ (1) bekezdésének második fordulata alapján - az alperes elutasított csatlakozó fellebbezését is figyelembe véve - úgy határozott, hogy a felek maguk kötelesek viselni a saját másodfokú- és felülvizsgálati eljárásbeli költségeiket.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült, a Legfelsőbb Bíróság által meghatározott, feljegyzett 2 191 600 Ft összegű felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a másodfokú bíróság a feleket a pernyertesség-pervesztesség arányában kötelezte, „Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 64.§-a folytán alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13.§ (2) bekezdés, a 15.§ (1) és (3) bekezdései, valamint a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján kötelezte

Debrecen, 2007. május 23.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-